

ÚSTAVNÝ SÚD SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Hlavná 110, 042 65 Košice 1

P. O. Box E – 35

PREHEAD VYBRANÝCH ROZHODNUTÍ ÚSTAVNÉHO SÚDU SLOVENSKEJ REPUBLIKY

za obdobie V./2021
Senát IV

Nález:

spisová značka	IV. ÚS 512/2020
populárny názov	Organizačná zmena a Obchodný zákonník
sudca spravodajca	Libor Duľa
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	20.04.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov
analytická právna veta	Na rozhodnutie zamestnávateľa o organizačnej zmene a zrušení pracovných miest podľa Zákonníka práce nemožno subsidiárne vzťahovať úpravu Obchodného zákonníka týkajúcu sa rozhodovania o obchodnom vedení spoločnosti a tým pádom ani tieto ustanovenia nemožno použiť na posúdenie hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede z pracovného pomeru.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka (obchodná spoločnosť) vykonala organizačnú zmenu a ukončila pracovné pomery viacerých zamestnancov pre nadbytočnosť. Jeden z nich sa žalobou domáhal určenia neplatnosti skončenia pracovného pomeru, čomu okresný súd vyhovel výlučne z dôvodu, že rozhodnutie o organizačnej zmene nebolo urobené v súlade s ustanoveniami Obchodného zákonníka o rozhodovaní o obchodnom vedení spoločnosti. Hoci odvolací súd tento argument neprijal a žalobu zamietol, dovolací súd sa opäť postavil za názor okresného súdu.
z odôvodnenia	Obchodný zákonník nie je vo vzťahu k Zákonníku práce vo vzťahu subsidiarity, ktorý by umožnil použiť § 134 Obchodného zákonníka na posúdenie hmotnoprávnej podmienky platnosti výpovede z pracovného pomeru podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce (písomné rozhodnutie zamestnávateľa o zmene jeho úloh, technického vybavenia alebo o znížení stavu zamestnancov – rozhodnutie o organizačnej zmene). O takej otázke je s relevanciou pre pracovnoprávne vzťahy oprávnená rozhodnúť osoba (osoby), ktorá je v mene zamestnávateľa oprávnená na právny úkon výpovede (a ktorá je a maiori ad minus oprávnená aj na podkladové rozhodnutie o organizačnej zmene). Zákonník práce upravuje konanie zamestnávateľa, či už právnickej osoby, alebo fyzickej osoby, komplexne v § 9, keď určuje osoby, ktoré konajú za zamestnávateľa. Opačný postup by znamenal uprednostnenie pravidla (§ 134 Obchodného

	<p>zákonníka) určeného na usporiadanie interných pomerov spoločnosti s ručením obmedzeným (s konzekvenciami jeho porušenia náhradou spoločnosti eventuálne spôsobenej škody konateľmi podľa § 135a ods. 2 Obchodného zákonníka) pred pravidlom odrážajúcim konanie takej spoločnosti s právnou záväznosťou navonok, personálne určiteľným pre tretie osoby predovšetkým (aj keď nie výlučne) podľa obchodného registra ako verejného zoznamu. To platí pre akýkoľvek právny úkon a otázku jeho platnosti, keď navyše (ako už bolo uvedené) rozhodnutie o obchodnom vedení spoločnosti sa týka rozhodovania o strategických záležitostiach „obchodu“, teda vzťahov upravených Obchodným zákonníkom (§ 1 ods. 1 tohto zákona), nie pracovnoprávných vzťahov.</p> <p>Okolnosti uvedené v predchádzajúcom bode nebránia spoločnosti s ručením obmedzeným, aby s internou záväznosťou zaradila medzi rozhodnutia o svojom obchodnom vedení aj rozhodnutia integrujúce prvky organizačnej zmeny (s jej aspektom znižovania stavu zamestnancov). Nedodržanie pravidla podľa § 134 Obchodného zákonníka (súhlas väčšiny konateľov) však ani v takom prípade nemá vplyv na platnosť výpovede z pracovného pomeru, ak bola zachovaná kompetencia uvedená v druhej a tretej vete bodu 56 odôvodnenia tohto rozhodnutia. Nie je totiž možné posudzovať ochranu zamestnanca prostredníctvom obchodnoprávneho inštitútu, ktorý má slúžiť na úplne odlišný účel, ktorým je ochrana spoločnosti s ručením obmedzeným smerom dovnútra, teda (v zásade) jej spoločníkov pred jej konateľmi. Nedotknutá platnosť výpovede z pracovného pomeru v popísanej situácii zachovaná aj pri iných (než pracovnoprávných) právnych úkonoch vykonaných v mene dotknutej spoločnosti nevyklučuje eventúalnu zodpovednosť konateľa (konateľov) za škodu spôsobenú spoločnosti podľa § 135a ods. 2 Obchodného zákonníka.</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2020 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a jej právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. mája 2020 zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie. 3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania. 4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti nevyhovuje.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, ESLP a iných súdov</p>	
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov zákon č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov</p>
<p>klúčové slová</p>	<p>aplikácia právnych noriem-ústavne nesúladná obchodná spoločnosť-oprávnenie konateľ za spoločnosť práca, pracovný pomer-neplatnosť rozviazania arbitrážnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu-právo na súdnu ochranu práca, pracovný pomer-výpoveď</p>

spisová značka	IV. ÚS 5/2021
populárny názov	Trovy - neoceniteľný predmet
sudca spravodajca	Ladislav Duditš
druh konania	konanie o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb
druh rozhodnutia a spôsob vybavenia	Nález - Nález
dátum rozhodnutia	30.03.2021
dotknuté články ústavy a medzinárodných zmlúv	Dodatkový protokol k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 1 Ústava Slovenskej republiky čl. 20 ods. 1 zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov Ústava Slovenskej republiky čl. 46 ods. 1 Dohovor o ochrane ľudských práv a základných slobôd čl. 6 ods. 1
analytická právna veta	V prípade určovacích žalôb, kde predmetom konania (ak je na tom naliehavý právny záujem) je určenie neplatnosti iného právneho úkonu než zmluvy, napríklad odstúpenia od zmluvy, výpovede a pod., nepochybne nemožno vec alebo právo vyjadriť v peniazoch, preto náhradu trov je potrebné vyčíslieť podľa základnej tarify.
skutkový stav a základné fakty	Sťažovateľka sa žalobou proti mestu domáhala určenia neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, ktorou nadobudla vlastnícke právo k nehnuteľnostiam, na ktorých sa zaviazala vybudovať infraštruktúru pre bytovú výstavbu. Podľa názoru žalovaného sťažovateľka porušila ustanovenia kúpnej zmluvy, preto došlo z jeho strany k odstúpeniu od kúpnej zmluvy. Počas konania okresný súd na návrh sťažovateľky uznesením vyhláseným na poslednom pojednávaní pripustil zmenu žaloby na žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam a rozsudkom na rovnakom pojednávaní žalobu sťažovateľky zamietol pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, keďže sťažovateľka bola v príslušnom katastri nehnuteľností zapísaná ako výlučná vlastníčka predmetných nehnuteľností, a priznal žalovanému náhradu trov konania vo výške 100 %. O výške trov konania rozhodol okresný súd podľa hodnoty spornej nehnuteľnosti, nie podľa základnej tarify, pretože predmet konania považoval za ocenený peniazmi.
z odôvodnenia	Ústavný súd konštatuje, že predmetom sporu od jeho začatia nebola nehnuteľnosť ako vec ocenená peniazmi, ale určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy, teda posúdenie platnosti jednostranného právneho úkonu vykonaného žalovaným. Predmetom sporu tak nebola vec alebo právo, ktoré možno oceniť peniazmi. Tento záver ústavný súd odôvodňuje tým, že prípadný úspech v podobe vyhovie takejto žalobe by sa neprejavil v majetkovej sfére žiadnej zo strán konania, ale zachoval by sa doterajší právny stav. Sťažovateľka by v prípade úspechu preventívne odstránila ňou tvrdenú spornosť v právnom vzťahu založenom kúpnu zmluvou. Na druhej strane ani úspech žalovaného by sa neprejavil v prípadnom zhodnotení jeho majetku a žalovaný nebránil žiadne svoje právo majúce majetkovú hodnotu. Uvedený právny názor možno argumentačne podporiť aj odbornou literatúrou: „Iná situácia je v prípade určovacích žalôb, kde predmetom konania (ak je na tom naliehavý právny záujem) je určenie neplatnosti iného právneho úkonu než zmluvy, napríklad odstúpenia od zmluvy, výpovede a pod. V takýchto prípadoch nepochybne nemožno vec alebo právo vyjadriť v peniazoch (predmetom právnej služby nie je vec alebo právo), a preto v týchto veciach sa tarifná hodnota určí podľa § 11 ods. 1 písm. a) AT.“ (BARICOVÁ, J., FIAČAN, I. § 10 [Tarifná odmena advokáta za zastupovanie v občianskom konaní a iné úkony právnej služby]. In: FIAČAN, I., KEREČMAN, P., HELLENBART, V., SEDLAČKO, F., BARICOVÁ, J. a kol. <i>Vyhláška o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (advokátska tarifa)</i> . 1. vydanie. Bratislava : Nakladateľství C. H. Beck, 2015.). Aj keď tento právny názor bol vyslovený za právnej úpravy podľa Občianskeho súdneho poriadku, je možné aj v podmienkach nového procesného predpisu súhlasiť s východiskom, že je

	<p>nemožné peňažne oceniť predmet žaloby o neplatnosť odstúpenia od zmluvy (bez toho, aby sa ústavný súd zaoberal otázkou procesnej prípustnosti takejto žaloby).</p> <p>Zmena žalobného petitu zo žaloby o určenie neplatnosti odstúpenia od kúpnej zmluvy na žalobu o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti by mohla byť dôvodom zmeny hodnoty sporu, pretože vlastnícke právo je právom nepochybné a od uvedeného okamihu dochádza k začatiu poskytovania právnej služby vo veci určenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, a preto v zásade je na mieste zohľadniť zmenu predmetu konania aj pri určovaní základnej sadzby tarifnej odmeny. V tejto súvislosti ústavný súd odkazuje aj na uznesenie najvyššieho súdu č. k. 3M Cdo 17/2010 z 23. mája 2012: „<i>Na účely určenia výšky odmeny advokáta za ním poskytnutú právnu službu je rozhodujúci moment vykonania každého jednotlivého úkonu právnej služby, teda nie moment, kedy advokát začal poskytovať právne služby.</i>“</p> <p>Z materiálneho hľadiska je potrebné zohľadniť priebeh celého konania a skutočný zámer, ktorý sťažovateľku viedol k podaniu žaloby, ktorým bolo odstránenie právnej neistoty spôsobenej odstúpením žalovaného od kúpnej zmluvy, nie určenie vlastníckeho práva. To platí aj po zmene žalobného petitu. Bolo by príliš formalistické, aby iba zmenou petitu v ten istý deň, keď došlo aj k rozhodnutiu vo veci samej, došlo k zmene pohľadu na ocenenosť predmetu sporu, osobitne za situácie, keď vlastnícke právo počas celého súdneho konania patrilo sťažovateľke. Nevhodne zvolený žalobný petit bol aj dôvodom jej neúspechu v konaní o veci samej, čo vyplýva z dôvodov rozsudku okresného súdu č. k. 17 Cb 55/2016 zo 7. júna 2018: „V prejednávacom prípade súd musí konštatovať, že neexistuje spor medzi stranami, nakoľko žalobca je na LV č. 8593 zapísaný a evidovaný ako výlučný vlastník nehnuteľností, ku ktorým žiadal určiť svoje výlučné vlastníctvo. Neexistuje tu teda predmet sporu, o ktorom by súd mal rozhodnúť, čím nie je daný naliehavý právny záujem na takomto určení. Preto bez ďalšieho skúmania hmotnoprávnej stránky veci súd žalobu zamietol.“</p> <p><u>Ústavný súd Slovenskej republiky rozhodol:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Uznesením Okresného súdu Galanta z 20. apríla 2020 bolo porušené základné právo sťažovateľky na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základné právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. 2. Uznesenie Okresného súdu Galanta z 20. apríla 2020 zrušuje a vec vracia Okresnému súdu Galanta na ďalšie konanie. 3. Okresný súd Galanta je povinný nahradiť sťažovateľke trovy konania.
<p>použité odkazy na relevantnú judikatúru ústavného súdu, EŠLP a iných súdov</p>	<p>Najvyšší súd Slovenskej republiky: 3M Cdo 17/2010</p>
<p>súvisiace právne predpisy</p>	<p>vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov</p>
<p>kľúčové slová</p>	<p>arbitrážnosť práva a slobody – právo na súdnu a inú právnu ochranu trovy konania-náklady konania práva a slobody – základné ľudské práva a slobody-právo vlastníť majetok</p>

Upozornenie :

Prehľad vybraných rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „prehľad“) je neoficiálnym dokumentom, ktorý slúži výlučne na informovanie o rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“). Prehľad zostavuje Analytické oddelenie Odboru súdnych poradcov a súdnej agendy Kancelárie Ústavného súdu Slovenskej republiky z rozhodnutí ústavného súdu, písomne vyhotovených a odoslaných účastníkom konania v danom období. Prehľad nezaväzuje ústavný súd a nenahrádza jednotlivé rozhodnutia ústavného súdu, z ktorých bol zostavený.